

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 315/2025-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **OLYMP PRESS s.r.o.**, Zemplínska 32, Košice, zastúpeného Steiner & Associates s.r.o., Timonova 3457/4B, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Co/33/2025-209 z 26. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Co/33/2025-209 z 26. marca 2025 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Co/33/2025-209 z 26. marca 2025 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Košiciach **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho advokátovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru uznesením o nariadení neodkladného opatrenia.

II.

2. Na návrh žalobcu z mája 2024 mestský súd uznesením z júna 2024 sťažovateľovi uložil, aby sa zdržal výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam na základe zmlúv o zriadení záložného práva z decembra 2015 a mája 2023. Prvá zmluva zabezpečovala žalobcom v roku 2022 prevzatý dlh (vrátenie pôžičky) 200 000 eur splatný do júna 2016. Druhá zmluva zabezpečovala žalobcom

v roku 2023 prevzatý dlh (vrátenie pôžičky) 24 600 eur splatný do augusta 2015. Okresný súd uviedol, že žalobcom tvrdené premlčania záložných práv považuje za osvedčené, keďže od splatnosti oboch pôžičiek uplynuli viac ako tri roky a záložné právo sa premlčí uplynutím všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka.

3. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd uznesením z októbra 2024 uznesenie mestského súdu z júna 2024 zrušil a vec mu vrátil s tým, že k záveru o premlčaní záložných práv dospel predčasne, čím neprípustne prejudikoval rozhodnutie vo veci samej. Okrem toho sa nezaoberal otázkou primeranosti nariadenia neodkladného opatrenia. Mestský súd na to uznesením z novembra 2024 návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a viazaný rozhodnutím krajského súdu zdôraznil, že na vyhodnotenie premlčania záložného práva je nevyhnutné posúdiť zmluvy o prevzatí dlhu z rokov 2022 a 2023, konkrétne, či tieto zmluvy možno považovať za uznanie dlhu. Zdôraznil, že vo veci už medzi stranami prebieha konanie o žalobe žalobcu. Okrem toho bol toho názoru, že žalobca neosvedčil potrebu neodkladnej úpravy.

4. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením zmenil uznesenie mestského súdu a žalovanému sťažovateľovi neodkladným opatrením uložil, aby sa do skončenia konania o žalobe o určenie toho, že sťažovateľ nemá záložné právo k nehnuteľnostiam, zdržal výkonu záložného práva zriadeného zmluvami o zriadení záložného práva z decembra 2015 a mája 2023. Z toho, že žalobca nehnuteľnosti vlastní, dospel k tomu, že výkonom záložného práva by bolo zasiahnuté do jeho vlastníckeho práva, čo odôvodňuje dočasnú úpravu pomerov, keďže neporovnateľné sú následky neodkladného opatrenia pre sťažovateľa v porovnaní s možnou stratou vlastníckeho práva žalobcu. Vzhľadom na obmedzený rozsah dokazovania v konaní o neodkladnom opatrení sa nezaoberal námietkami sťažovateľa o tom, že má nepremľčané záložné právo k nehnuteľnostiam.

III.

5. Sťažovateľ porušenie ústavných práv identifikuje v nesprávnosti záverov krajského súdu, ktorý poskytol ochranu žalujúcemu záložnému dlžníkovi, a to aj zo zmluvy o zriadení záložného práva z roku 2023, ktorého výkon ani nezačal. Podľa sťažovateľa pri záložnom práve zriadenom v roku 2015 niet potreby bezodkladnej úpravy, pretože žalobca môže výkonu záložného práva zamedziť splnením dlhu s poznámkou v katastri o súdnom spore. Okrem toho je argument žalobcu o premlčaní zabezpečených pohľadávok spochybnený zmluvou o prevzatí dlhu, ktorou bol dlh uznaný a súčasne sa posunula splatnosť zabezpečených pohľadávok. Tým, že sa krajský súd v konaní o nariadení neodkladného opatrenia odmietol zaoberať otázkou premlčania zabezpečených pohľadávok, zabránil výkonu záložného práva aj zo záložnej zmluvy z roku 2023. Sťažovateľ je toho názoru, že nariadením neodkladného opatrenia bolo zasiahnuté do jeho vlastníckych práv, keďže znemožnením dražby nemohol získať peniaze na uspokojenie svojich pohľadávok.

6. Krajský súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že neposudzoval otázku premlčania pohľadávok, ktoré sú zabezpečené záložným právom, a s tým spojenú otázku premlčania výkonu záložného práva, pretože tá je predmetom konania vo veci samej. Dôvodom nariadenia neodkladného opatrenia tak bolo osvedčenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy spočívajúcej v ťažko napravitel'nom stave, ktorý by hrozil speňažením nehnuteľností žalobcu výkonom záložného práva a preukázanie pravdepodobnosti žalobcom uplatneného nároku.

7. Žalobca, v konaní o ústavnej sťažnosti zúčastnená osoba, sa k ústavnej sťažnosti nevyjadril.

IV.

8. Posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je primárne vecou všeobecných súdov. K ústavným sťažnostiam, v ktorých sa namieta porušenie ústavných práv rozhodnutím o týchto opatreniach, treba pristúpiť zdržanlivo. Nielen preto, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Zasiahnuť do týchto rozhodnutí možno iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 65/2021). Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach neznamená, že tieto sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu. Ak sú dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie o neodkladnom opatrení, zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, možno konštatovať zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia (III. ÚS 104/2013).

9. Predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je osvedčenie dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a potreba bezodkladne upraviť pomery. Osvedčenie nároku neznamená len osvedčenie, čo sa stalo a čo je medzi stranami nesporné, ale aj osvedčenie toho, že po právnom posúdení osvedčeného skutkového stavu možno predpokladať danosť práva, ktorému sa poskytuje neodkladná ochrana. Potreba úpravy pomerov musí byť bezodkladná, čo zahŕňa aj prvok naliehavosti a nevyhnutnosti. Samotný atribút bezodkladnosti však bez ďalšieho neznamená, že ide o akútny a jednorazový stav. Potreba upraviť pomery môže byť bezodkladná a pretrvávať aj po určité dlhšie časové obdobie (III. ÚS 139/2024).

10. Začatie výkonu záložného práva zo strany sťažovateľa predstavuje splnenie podmienky potreby neodkladnej úpravy pomerov medzi žalobcom a sťažovateľom. K tomu však pristupuje podmienka osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa má v konkrétnom prípade poskytnúť ochrana. Čo sa týka potreby osvedčenia dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa neodkladným opatrením má poskytnúť ochrana, je zrejmé, že podstata sporu sťažovateľa a žalobcu spočíva v posúdení toho, či došlo k premlčaniu zabezpečených pohľadávok sťažovateľa a následne k premlčaniu záložného práva, ktorými sú zabezpečené.

11. Z rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že ním nariadené neodkladné opatrenie je postavené len na preukázaní splnenia podmienky bezprostredne hroziacej ujmy žalobcovi bez toho, aby sa súd zaoberal otázkou osvedčenia žalobcom tvrdeného premlčania v rozsahu nevyhnutnom pre nariadenie neodkladného opatrenia. Argumentácia krajského súdu, podľa ktorej sa k podstatným skutočnostiam nevyjadril iba z dôvodu, že táto otázka sa vyrieši v konaní vo veci samej, je v podstate rezignáciou na prieskum zákonom danej podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorá spočíva v osvedčení, teda predbežnom nielen skutkovom (skutkové okolnosti veci sa zdajú byť nesporné), ale aj právnom posúdení práva, ktorému sa má neodkladne poskytnúť ochrana. Osvedčené skutkové tvrdenia žalobcu krajským súdom na rozdiel od mestského súdu o premlčaní neboli vôbec predbežne právne posúdené. To vedie k záveru, že úvaha krajského súdu o osvedčení práva žalobcu je celkom arbitrárna, lebo je postavená na tvrdení, že nie je dôvod sa zaoberať tým, či má sťažovateľ právo vykonať záložné právo zabezpečené majetkom žalobcu.

12. V kontraste s rozhodnutím krajského súdu stojí ním zmenené uznesenie mestského súdu, z ktorého obsahu vyplýva, že mestský súd sa zaoberal otázkou osvedčenia nároku žalobcu so záverom, že žalobca hodnoverným spôsobom neosvedčil ním tvrdené premlčanie, preto nebolo možné nariadiť neodkladné opatrenie voči sťažovateľovi.

13. Osvedčenie práva, ktorému sa má poskytnúť ochrana neodkladným opatrením, neznamená len osvedčenie niečoho, čo sa stalo a čo je medzi stranami skutkovo nesporné, ale aj osvedčenie toho, že po právnom posúdení nesporného skutkového stavu možno predpokladať danosť práva, ktorému sa poskytuje neodkladná a predbežná ochrana. Aj vzhľadom na to, že mestský súd právne posúdil podmienku osvedčenia nároku žalobcu, zatiaľ čo krajský súd sa vedome odmietol zaoberať skúmaním osvedčenia nároku žalobcu, záver krajského súdu o splnení podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia voči sťažovateľovi predstavuje arbitrárny procesný exces a porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V súvislosti s vyslovením tohto zisteného porušenia základného práva sťažovateľa bolo rozhodnutie krajského súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušené s tým, že vec sa vracia krajskému súdu na ďalšie konanie, v ktorom bude nevyhnutné vysporiadať sa s vyjadrením sťažovateľa o nepremlčaní zabezpečených pohľadávok v súlade s Civilným sporovým poriadkom stanovenými a právnym názorom ústavného súdu zopakovanými procesnými podmienkami na nariadenie neodkladného opatrenia. Pri nespornosti skutkového stavu v tom krajskému súdu rovnako nič nebráni, ako nebránilo mestskému súdu, vyrovnáť sa s podmienkou osvedčenia nároku žalobcu.

14. Vo vzťahu k ostatným ústavným právam nebolo ústavnej sťažnosti vyhovené. Článok 6 ods. 1 dohovoru sa spravidla neaplikuje na rozhodovanie o neodkladných opatreniach. Možno ho aplikovať len výnimočne, ak sú predbežné opatrenia rozhodujúce pre občianske práva sťažovateľa a ak si to charakter predbežného rozhodnutia výnimočne vyžaduje, pretože predbežné opatrenie bolo drastické, vyrovnalo sa zásahu rozhodnutia vo veci samej alebo ovplyvnilo práva strán na podstatnú dobu [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 15. 10. 2009 vo veci Micallef v. Malta, sťažnosť č. 17056/06, body 74 a 75]. Tak to v prípade namietaného uznesenia nie je, keďže o určení toho, či sú nehnuteľnosti žalobcu zabezpečené záložným právom sťažovateľa, bude rozhodnuté vo veci samej (III. ÚS 353/2023). Rovnako nie je dôvod na to, aby bolo ústavnej sťažnosti vyhovené z dôvodu porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, keďže neodkladným opatrením bol vytvorený dočasný stav spočívajúci v zásahu do vlastníckeho oprávnenia sťažovateľa, ktorý bude predmetom posudzovania v rozhodnutí vo veci samej. Napokon nemožno dospieť k tomu, že by namietané uznesenie predstavovalo porušenie čl. 13 dohovoru. Uplatňovanie tohto práva musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie o porušení iného práva chráneného dohovorom (rozhodnutie ESLP vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Tak tomu v prípade sťažovateľa nebolo.

V.

15. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška 949,17 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to za dva úkony právnej služby

(prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti – 2 x 371 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľa je platiteľom tejto dane.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júla 2025

Robert Šorl
predseda senátu